

Natuurreservaten

Zuiderkempen

Jaargang 2
driemaandelijks tijdschrift
januari 1996 Nr. 1

Voor de gebruiksvriendelijkheid is de opmaak licht gewijzigd.

Een woord van de Voorzitter

De eindejaarsperiode is traditioneel de tijd van de jaaroverzichten. Ook voor Natuurreservaten vzw-Afdeling Zuiderkempen is het een moment van bezinning en afwegen wat goed was en beter gekund had.

1995 was het eerste volledige werkjaar van onze afdeling. In het bestuur probeerden we, elk vanuit de eigen gemeente (Herselt, Hulshout, Laakdal, Westerlo), samen naar oplossingen te zoeken voor problemen die zich op natuurbehoudsvlak in onze regio voordeden. En die bundeling van krachten heeft ongetwijfeld positieve resultaten opgeleverd.

Dit jaar kocht Natuurreservaten vzw meer dan 10 ha in ons afdelingsgebied. We startten in 1995 twee nieuwe reservaten op (De Roost en de Steenkensbeekvallei) en verlegden onze ambities in andere (Schaapwees breidde uit tot Netevallei, Langdonken steekt de provinciegrens over, Asbroek schiet definitief uit de startblokken).

400 gezinnen zijn lid van Natuurreservaten in ons werkingsgebied. Dit aantal is zeker niet slecht te noemen. Willen wij ons steentje bijdragen tot de doelstellingen van Natuurreservaten vzw, ligt hier meteen een uitdaging voor de komende jaren: nieuwe leden werven én houden.

Deze 'dagelijkse' werking met wandelingen, werkdagen, eetdagen, vergaderingen, beheerscommissies, milieuraden,... verliep vlot.

Onze afdeling mag dan wel de wind in de zeilen hebben, het was het niet allemaal rozegeur en maneschijn in 1995. Er werden heel wat initiatieven ten goede genomen, algemeen kan je echter stellen dat het nog ver van goed gaat met ons leefmilieu: verdroging, verzuring, vermesting, aantasting van de open ruimten, bouwovertradingen, sluikestorten, afvalproblematiek, waterverontreiniging, bruggen en wegen,...

De beleids mensen hebben de verantwoordelijkheid om op al deze zware problemen antwoorden te zoeken. Helaas, driewerf helaas, maar al te vaak ontlopen ze hun verantwoordelijkheid. Zelfs al hebben ze de wetgeving volledig aan hun kant, meer dan eens wordt gewoon niet opgetreden. We hebben stellig de indruk dat er soms overtredingen

gebeuren met medeweten én goedkeuring van onze plaatselijke politiekers. Hoe kunnen we deze steeds weerkerende kwaal aanpakken? Misschien vinden we het antwoord in 1996.

In 1995 verloren we ook een goede vriend. Sylvain Wuyts, één van de drijvende krachten achter Wielewaalafdeling Netevallei en achter het natuurbehoud in de Zuiderkempens, overleed aan de gevolgen van een verkeersongeval.

Natuurreservaten vzw-Afdeling Zuiderkempens wil en zal het blijven opnemen voor de natuur in de Zuiderkempens. We willen dit niet doen door steeds maar te zeggen hoe slecht het allemaal wel gaat, niet door steeds de dwarsliggers te zijn. We willen positief te werk gaan, in dialoog met anderen, in overleg, opbouwend. Zo waren we voor 1995, in 1995, zo zal het ook in 1996 zijn. Met de jaren groeit ook onze vastberadenheid, 1996 belooft dus.

UIT DE RESERVATEN

Het Goor

In het Goor ligt een brede gracht, Deze gracht zal machinaal geruimd worden. We maakten afspraken met de gemeente. Binnenkort verwachten we de zware machines aan het reservaat. Het is geen eenvoudige klus, dat staat nu al vast.

Het Asbroek

Aan dit stukje Netevallei is nog niet veel aandacht besteed. Ook zijn er tot nu toe maar weinig natuurbeheerswerken uitgevoerd. Om een grondige kijk op dit fraaie natuurgebied te verkrijgen, bracht Inge Brichaux, een wetenschapster, het gebied in kaart en deed de nodige inventarisaties. Het gebied beslaat een 200 ha. Inge heeft op 26 december in de beheerscommissie verslag uitgebracht. Een verslagje van dit onderzoek geven we een volgende keer.

De Steenkesbeek.

Weinig nieuws, maar veel werk. Voor sympathisanten die zich thuis vervelen liggen hier ettelijke hectaren nuttig en aangenaam tijdverdrijf te wachten. Contacteer de conservator.

De Roost

Een geheimzinnige weldoener heeft hier en daar in de Roost een aantal kleine stukjes beemd gemaaid. Dit werkje zal zeker de diversiteit (bloemenrijkdom) vergroten. Deze 'goede ziel' mag zich bij de conservators bekend maken. Misschien kan hij of zij met ons samenwerken. Minder goede bedoelingen hadden echter de 'vandalen' die de informatieplaat aan de parking hebben beschadigd. Een nieuwe plaat zou ons te veel kosten, daarom zoeken we naar een andere oplossing.

De Langdonken

Na de Herseltse Langdonken bestaan er nu ook de Aarschotse Langdonken, dat lazen we in het decembernummer van 'Natuur en Landschap' (het driemaandelijks tijdschrift van

Natuurreservaten Oost-Brabant). En we zijn er heel blij mee. We drukken een deel van het artikel af.

Natuurreservaten vzw kocht twee percelen in De Blakers. Het gaat om een droog heideperceeltje en een hakhoutbestand. Dit gebied op Langdorp (Aarschot) sluit perfect aan op de Langdonken. We overleggen nu met onze burens van Oost-Brabant wie het beheer voor zijn rekening neemt. Voor de natuur spelen die provincie- en/of gemeentegrenzen uiteraard geen rol. Voor reservaten als de Langdonken zijn die subgebieden enorm belangrijk. Ze zijn op zich al zeer waardevol (in dit geval vooral botanisch), ze kunnen een bufferfunctie vervullen. Plant en dier krijgen meer uitwijkmogelijkheden. Bovendien geef je kansen aan dieren en planten die gebonden zijn aan grotere leefgebieden. Kortom, weer meer kansen voor natuur in onze regio.

Netevallei

Tijdens de wintermaanden worden diverse beheerswerken uitgevoerd. In december verwijderden we wilgenopslag in een verruigd hooiland. In januari en februari maaien we enkele rietkragen. Bij wintermaaïng breidt riet beter uit. Wil je rietvelden omzetten naar hooiland, maai je best in de zomer. We planten 50 a bos met inlandse soorten. Op deze plaats rooiden we een populierenbos. De aanplant gebeurt op vraag van de dienst Waters en Bossen. We planten de boompjes kriskras door elkaar, zodat het bos later een 'natuurlijker' uitzicht zal krijgen. Kom je graag een handje helpen? Geen bezwaar. Elke tweede zaterdag van de maand om 9 u aan de Netebrug Snepkens.

VOGELS

Wilde vogels lopen voortdurend gevaar. Ook door menselijk toedoen komen onze gevorderde vrienden vaak in de problemen: gewond in het snelverkeer, tegen-vensterglasvliegers, aangeschoten beesten, draadslachtoffers,... soms zijn de dieren uitgehongerd of ziek.

Wat doe je roet zo'n vogel? Ze zelf verzorgen kan meestal niet door gebrek aan ervaring. Mensen voeren soms, zij het met de beste bedoelingen, brood of zelfs kippenvoer aan roofvogels. Neen, je speelt best niet zelf voor dokter. Meestal loopt het fout af voor het dier en soms ook voor de verzorger? Al eens een buizerdklauw gevoelt? Bovendien zijn bijna al onze vogels wettelijk beschermd en mogen ze niet gehouden worden. Wat dan gedaan?

Het Belgisch Verbond voor de Bescherming van Vogels (KBVBV) heeft gelukkig een vogel opvangcentra opgericht. Momenteel zijn er een 15tal verspreid over Vlaanderen. Enkel deze centra zijn bekwaam en uitgerust om een wild dier in nood met grote kans op redding op te nemen. Zij beschikken over de nodige officiële vergunningen om beschermde vogels ter verzorging onder zich te houden. De verantwoordelijke en de meewerkende dierenartsen houden zich bezig met de verzorging, de revalidatie en het opnieuw vrij laten van de vogels in de beste omstandigheden.

Ook in onze buurt is er zo'n vogelasiel. Reeds jarenlang doen wij beroep op het VOC van Zichem. Herman Ceusters, de asielhouder, besteedt er al zijn vrije tijd aan. Honderden

vogels van allerlei slag, van mus tot oehoe, van goudhaantje tot jan van gent,... gingen door zijn handen en heel vaak met succes. De opnieuw-vrijlatingen in de natuur zijn ontelbaar geworden. Vind je een gekwetste of zieke vogel, neem dan zo vlug mogelijk contact op met het vogelasiel (013/772702) of breng het beestje er zelf naar toe (Engelenberg 51, Zichem). Ook kan je steeds contact opnemen met Herman Berghmans (014/841604).

In naam van de vogeltjes: hartelijk dank!

WAAR GEBEURD

Onlangs was het zover. Herman Berghmans kreeg een telefoontje van een echtpaar uit Vorst. Zij hadden in hun tuin een grote bruine vogel gevonden die niet meer kon vliegen. Ze wisten niet wat voor vogel het was. Hij had dikke poten, was groot en had een kromme bek. Herman er naar toe. Hij dacht aan een buizerd of een andere grote roofvogel. Ter plaatse trof hij er inderdaad een grote bruine vogel aan, neen geen buizerd maar een ... kip!

Uiteraard werd de oproeper niet uitgelachen. De kip werd ingepakt en scharrelt nu rond in het hok van een kennis samen met vele soortgenoten. 't Zijn kiekens ... wie?

AANKOPEN

De voorbije maanden werden 3 percelen openbaar te koop aangeboden (in de Netevallei en het Goor). Wegens te duur konden we niet kopen. We onderhandelen nog wel met mogelijke verkopers uit de hand. Volgend nummer misschien goed nieuws hierover.

Galley Head

En we vieren weer feest. Dit keer geen eetfeestijn of smulpartij. We nodigen u en uw vrienden uit voor een spetterend optreden van Galley Head. Deze groep uit Turnhout begon ooit met Ierse folkmuziek. Ondertussen hebben ze heel veel eigen werk aan hun repertoire toegevoegd. Hun 'Ierse' roots blijven doorklinken in hun muziek. Niet te missen! Het optreden gaat door in het Parochiecentrum van Westerlo op 2 MAART 1996. De deuren gaan open om 20 u. Inkom: 120fr., voorverkoop: 100fr.

Met de opbrengst kopen we weer natuurgebied in onze Zuiderkempen.

Algemene Vergadering

Wij nodigen u uit op de jaarlijkse Algemene Vergadering van Natuurreservaten vzw-Afdeling Zuiderkempen. Deze gaat door op zaterdag 13 januari 1996 in de parochiezaal van Westmeerbeek.

We beginnen om 14 u met een wandeling in het Asbroek. Vertrek aan de parochiezaal. Deze wandeling duurt tot 16 u. Op deze wandeling worden de nieuwste aankopen in dit gebied voorgesteld. Van 16 u tot 18 u gaat dan de eigenlijke vergadering door. Voor de inwendige mens is geurige koffie en heerlijk gebak voorzien. Op deze Algemene Vergadering overlopen we het voorbije werkjaar '95 en ontvouwen we de plannen voor '96. Ook u, beste leden, kunnen een hartig woordje meepraten en meebeslissen, Wat komt er zoal aan bod?

-het beheer in de reservaten,
-educatie,
-de verenigingswerking (vergaderingen, activiteiten, tijdschrift,...),
-beleidswerking (gemeente, milieuraden,...),
-aankoopbeleid,
-financieel verslag,
-ledenwerving,
-afvaardiging algemene vergadering, bestuurswijziging,
-allerlei,...

Van harte welkom!

OPEN NATUURDAGEN

De Open Natuurdagen 1996 gaan door op 11 en 12 mei. Na Herselt (Langdonken 1994) en Westerlo (Netevallei 1995) begeven we ons nu op Hulshouts grondgebied. Het fraaie decor van het kasteel 'HOF TER BORGHT*' is de unieke omkadering voor deze natuurdagen, Van daaruit zullen onze natuurpareltjes in de omgeving verkend worden. Wie wil meehelpen is uiteraard van harte welkom. U voelt zich de ideale natuurgids, tapper, serveerster, keukenhulp, afwasser, parkingwachter, kinderopvang, (telkens m/v)... Eén telefoontje naar Walter Michiels (014/264337) volstaat... In het volgend nummer van ons tijdschrift lees je er alles van. Hou nu 11 of 12 mei al vrij!

MILIEURAAD

Laakdal

Tijdens de laatste twee milieuraden van '95 werd er naast de traditionele Stand van zaken van GNOP en GMP vooral aandacht besteed aan kleinschalige systemen voor de zuivering van afvalwaters. Velen hebben nog vragen en bedenkingen bij zulke methoden. Ook de grootschalige zuiveringsstations hebben echter hun minpunten. Bovendien zal er niet overal riolering komen. Daarom werken we via de milieuraad mee aan zowel de planning van systemen voor de gezinnen als aan het project op gemeentelijk vlak (voor de omgeving van 'De Boerenbeemden'). Hier kiest de gemeente voor een 'percolatie rietveld'. In o.a. het tijdschrift "NATUURRESERVATEN" juni '95, p. 30 kan men tekst en planning vinden van zo een mini-afvalwaterzuiveringssysteem. Meer informatie is te bekomen bij: Werkgroep Technologie Steunpunt Kleinschalige Waterzuivering Blijde Inkomststraat 109 3000 Leuven Tel 016/23.26.49

De basisinventaris van het GNOP wordt afgesloten, de knelpunten zijn bekend zodat de gemeente nu haar beleidsvisie hierop kan instellen. Bij het Gemeentelijk Milieubeleidsplan werd nagegaan in hoeverre de actiepunten zijn uitgevoerd en of er al elementen zijn voor het GMP '96.

Hulshout

Hoera Hoera! De milieuraad ging van start. Op 22 december was het zover. De samenstelling had heel wat voeten in de aarde, met eigenaardige bokkensprongen van verschillende deelnemende verenigingen. Zo hebben zowel het NCMV als het kartel van de oudercomités hun oorspronkelijke kandidaat teruggefloten.

Manu Vlaeyens vertegenwoordigt onze vereniging in de Hulshoutse milieuraad.

Westerlo

In de milieuraad van 9 november '95 stonden twee punten op de dagorde die ons als natuurvereniging zeer interesseren.

1. Bodemverontreiniging in de Kwachtstraat te Heultje.

Velen hebben via krant en tv al wel vernomen wat er zich allemaal heeft afgespeeld in de Kwachtstraat. Toch nog eens even alles op een rijtje zetten.

- Midden '94 worden grote werken uitgevoerd op verschillende percelen landbouwgrond in de vallei van de Grote Zaaarloop.
- Het gemeentebestuur van Westerlo doet navraag naar de aard van de werken en besluit dat het hier om 'grondverbeteringswerken' gaat.
- Begin '95 komt er iemand, die anoniem wenst te blijven, aanzetten met bewijzen dat er tijdens de werken giftig afval in de bodem gedumpt werd.
- In juli '95 gelast het gemeentebestuur een bodemonderzoek en op verschillende plaatsen worden stalen genomen.
- de milieuraad wordt gevraagd om aan de hand van de analyseresultaten advies uit te brengen voor wat betreft de ernst van de verontreiniging en de wenselijkheid van sanerings- en veiligheidsmaatregelen.

Uit het verslag van de voorzitter blijkt dat voor een achttal zware metalen en chemische verbindingen de saneringsnorm voor het bodemdecreet overschreden wordt. Voor enkele chemische verbindingen is de normoverschrijding zeer groot. Zo wordt er voor naftaleen 20 maal de toegestane waarde in de bodem teruggevonden. Voor fenantreen is dat zelfs 32 maal. En dit een jaar na de stortingen. De milieuraad besluit dat, op basis van de saneringsnormen van het bodemdecreet, het hier om een ernstige vervuiling gaat en als OVAM sanering van de gronden wenselijk acht, dit ook daadwerkelijk dient uitgevoerd te worden.

2. Overtredingen inzake ruimtelijke ordening in natuurgebieden.

Ondanks alle wetten en decreten, worden er nog steeds illegale weekendhuisjes gebouwd in natuurgebieden. Ook worden natuurgebieden vaak gebruikt voor zaken die niks met natuur te maken hebben.

Om een en ander een halt toe te roepen en de bevoegde instanties tot een kordater optreden aan te sporen, gaf de milieuraad hetvolgende advies aan het Schepencollege:

- dat het Schepencollege bij een overtreding contact opneemt met de overtreder en deze vraagt om binnen de maand de toestand in oorspronkelijke staat te herstellen.
- dat als de werken nog in uitvoer zijn, het Schepencollege deze onmiddellijk laat stil leggen.
- dat, indien na een maand de toestand niet hersteld is, het Schepencollege proces-verbaal laat opstellen waarin het gemeentebestuur zich, burgerlijke partij stelt, maatregelen tot herstel vordert en een dwangsom eist bij niet uitvoering van het vonnis.

Herselt

Als laatste luik in een reeks vergaderingen over afval had de milieuraad deze keer aandacht voor afval voorkoming. Een reeks voorstellen werden besproken, de milieudienst zal de haalbaarheid onderzoeken. De Schepen van Leefmilieu Guido Helsen gaf een overzicht van

de gevolgen die het Schepencollege gaf aan de adviezen van de milieuraad.

LIDGELD

Vanaf dit jaar wordt het lidgeld enkel door Natuurreservaten vzw geïnd. Met het betalen van het lidgeld ben je in een keer lid van Natuurreservaten vzw én van onze afdeling Zuiderkempem. Nog even de lidgelden op een rijtje:

600	f	r.	gewoon	lid
400	f	r.	jeugdlid	(-18 j)
400	f	r.	senior	(+65 j)
200	f	r.	inwonend	lid

1500 fr. donateur (met fiscaal attest voor 1000 f r. gift)

Storten op 230-0044233-21 van Natuurreservaten vzw.

De Eetdag

We hebben (nog?) geen reservaat in Blauberg. Toch halen we ieder jaar frontpaginanieuws met onze eetdag ten voordele van de reservatenaankopen. Ook '95 was weer een voltreffer. Meer dan 250 smul lers spijsden onze kas met een dikke 50 000 f r. Een kleine hapering in de bediening had wel iets grotere gevolgen. De 'wachttijden' liepen langer uit dan voorzien. Onze welgemeende excuses hiervoor. Meteen voegen we er aan toe: dat mag en zal niet meer gebeuren! We nodigen u nu al uit voor eind 1996, onze kok ligt al onder contract.

Van de rechter naar de rechter.

Na 6 jaar sprak de Rechtbank van eerste aanleg een vonnis uit in de zaak van een aannemer uit Herselt. Het ging hier om het zonder vergunning ophogen van een groot stuk natuurgebied met aarde en puin en het illegaal bouwen van een loods in natuurgebied. Op 14 november '95 deed de Rechtbank van Turnhout uitspraak in deze zaak en veroordeelde de overtreders tot een straf van 15 dagen gevangenis (met uitstel) en een geldboete van respectievelijk 75 000 f r. en 150 000 fr. Voor de loods, illegaal opgetrokken in natuurgebied, dient een meerwaarde van 1 080 000 f r. betaald te worden. Wat betreft de ophogingen en vegetatiewijziging verklaart de rechtbank zich onbevoegd. Concreet betekent dit dat er alleen een geldboete dient betaald te worden en dat dan alles mag blijven zoals het is. Aan Natuurreservaten vzw werd 1fr. morele schadevergoeding toegekend. Natuurreservaten vzw gaat in beroep tegen deze uitspraak. Wordt vervolgd...